

Dal nám Písmo: Základy interpretace

Lekce 6

Objevování významu

Manuskript

thirdmill

Biblical Education. For the World. For Free.

Videa, studijní příručky a další zdroje najdete na webu Thirdmill.org.

© 2012 by Third Millennium Ministries

Všechna práva vyhrazena. Žádná část této publikace nesmí být reprodukována v jakékoli formě nebo jakýmkoli způsobem za účelem zisku, s výjimkou stručných citací pro účely recenzí, komentářů nebo vědecké práce, bez písemného povolení vydavatele, Third Millennium Ministries, Inc., 316 Live Oaks Blvd., Casselberry, Florida 32707.

Pokud není uvedeno jinak, všechny citáty z Písma pocházejí z Českého Studijního Překlada. Použito se svolením KMS a Nadačního fondu ČSP.

O SPOLEČNOSTI THIRDMILL

Thirdbmill je nezisková evangelikální křesťanská služba, která byla založena v roce 1997 a jejímž cílem je poskytovat:

Biblické vzdělávání celému světu zdarma.

Naším cílem je nabídnout bezplatné křesťanské vzdělávání statisícům pastorů a křesťanských vedoucích po celém světě, kteří nemají dostatečné vzdělání pro službu. Tento cíl naplňujeme tím, že vytváříme a celosvětově šíříme bezkonkurenční multimediální seminární kurikulum v angličtině, arabštině, mandarínštině, ruštině a španělštině. Naše lekce jsou také překládány do více než tuctu dalších jazyků prostřednictvím našich partnerských služeb. Učební plán se skládá z graficky zpracovaných videí, tištěných instrukcí a internetových zdrojů. Je navržen tak, aby jej mohly používat školy, skupiny i jednotlivci, a to jak online, tak ve vzdělávacích komunitách.

V průběhu let jsme vyvinuli vysoce nákladově efektivní metodu tvorby oceňovaných multimediálních lekcí s nejlepším obsahem a kvalitou. Naši autoři a redaktori jsou teologicky vzdělaní pedagogové, naši překladatelé jsou teologicky zdatní rodilí mluvčí cílových jazyků a naše lekce obsahují poznatky stovek uznávaných profesorů seminářů a pastorů z celého světa. Kromě toho naši grafici, ilustrátoři a producenti dodržují nejvyšší výrobní standardy a používají nejmodernější vybavení a technologie. Pro dosažení našich distribučních cílů Thirdbmill navázal strategická partnerství s církvemi, semináři, biblickými školami, misionáři, křesťanskými vysílacími společnostmi a poskytovateli satelitní televize a dalšími organizacemi. Tyto vztahy již vedly k distribuci bezpočtu videolekcí domorodým vedoucím, pastorům a studentům seminářů. Naše webové stránky také slouží jako distribuční cesty a poskytují další materiály, které doplňují naše lekce, včetně materiálů o tom, jak založit vlastní vzdělávací společenství.

Společnost Thirdbmill je daňovým úřadem uznána jako korporace 501(c)(3). Jsme závislí na štědrých přispěvcích církví, nadací, podniků a jednotlivců, které lze odečíst z daní. Další informace o naší službě a informace o tom, jak se můžete zapojit, najdete na adrese www.thirdmill.org.

Obsah

ÚVOD	1
VODÍTKA	1
Autor	3
Dokument	4
Publikum	6
Vzájemná závislost	8
SHRNUTÍ	11
Složitost pasáže	11
Jedinečnost vykladače	14
Potřeby publika	16
ZÁVĚR	17
PŘÍSPĚVATELÉ	18

Dal nám Písmo: Základy interpretace

Šestá lekce

Objevování významu

ÚVOD

Děti si obvykle neváží toho, kolik toho pro ně učitelé dělají. Učitelé se snaží, aby se jim dostalo nejrůznějších nových objevů. Malí žáci však často nedělají nic jiného, než že reptají a stěžují si na každém kroku. Teď, jako dospělí, se samozřejmě díváme na své učitele z dětství a chápeme, jak je dobře, že jsme se nemuseli učit sami. Jsme jim vděční za všechno, co pro nás udělali. Ale když se nad tím zamyslíme, měli bychom být ještě vděčnější za nesčetné příležitosti, které nám naše dětské hodiny poskytly, abychom se každý den našeho života učili víc a víc. V mnoha ohledech je tomu podobně, i pokud jde o význam Písma. Bůh nás nenechal, abychom význam Písma objevovali sami. Poskytl nám vodítka, která nám pomáhají. Ale co víc, jednou z nejpozoruhodnějších věcí na Bibli je to, že se k ní můžeme během našeho života znovu a znovu vracet a vždy se dozvídat více o jejím významu.

Toto je šestá lekce z cyklu *Dal nám Písmo*: a nazvali jsme ji „Objevování smyslu“. V této lekci se zaměříme na některé hermeneutické strategie, které nám mohou pomoci zjistit původní význam Písma.

K procesu objevování smyslu Bible přispívá nespočet faktorů. Pro naše účely však upozorníme pouze na dva z nich. Nejprve si povíme o několika důležitých vodítkách, která pomáhají odhalit význam biblického textu. A za druhé si ukážeme, jakou hodnotu má vytváření vícenásobných shrnutí tohoto významu. Začneme tím, že se podíváme na vodítka, která nás nasměrují k významu Písma.

VODÍTKA

V jedné z předchozích lekcí jsme se zmínili, že většina evangelikálů dnes označuje svou obecnou hermeneutickou strategii jako gramaticko-historickou metodu. Tato terminologie je sice poměrně nová, ale představuje přístup, který lze vysledovat v celých církevních dějinách, zejména od dob reformace. Gramaticko-historická metoda se v podstatě snaží objevit význam Písma z hlediska gramatiky Písma -- toho, co je napsáno na jeho stránkách -- a z hlediska jeho dávného historického kontextu, zejména kontextu jeho lidských autorů a posluchačů. Tyto gramatické a historické faktory slouží jako vodítka pro objevování smyslu Písma.

V této lekci se zaměříme na tři hlavní vodítka, která pomáhají odhalit význam textu v Písmu: pisatele textu, samotný dokument a původní publikum, pro které byl text napsán. Když Duch svatý inspiroval spisy Písma, působil prostřednictvím talentů a osobností pisatelů. Vědět něco o pisatelích nám tedy může pomoci porozumět tomu, co

napsali. Duch svatý také vytvořil každou knihu jako integrovaný celek a poskytl dostatek písemného obsahu, aby bylo možné každé pasáži porozumět v jejím gramatickém a literárním kontextu. Samotný dokument tedy může být vodítkem pro náš výklad, protože obsahuje literární kontext, v němž by měly být všechny jeho pasáže vykládány. A Duch svatý se postaral o to, aby knihy, které inspiroval, dávaly svým původním posluchačům smysl a byly relevantní pro jejich život. O smyslu Písma se tedy můžeme něco dozvědět také tím, že prozkoumáme identitu a život jeho původních čtenářů.

Představte si člověka v restauraci, který najde na podlaze pohozený vzkaz. Na lístku je naškrábáno jediné slovo: „POMOC!“ Ukáže lístek svým přátelům u stolu, aby zjistil, zda někdo z nich dokáže přijít na to, co to znamená. Jenže není moc co řešit. „Kéž by tam bylo víc slov,“ stěžuje si muž. „Kdybychom tak věděli, kdo to napsal,“ přidá se další. A další kamarád to komentuje: „Kéž by se dalo nějak zjistit, kdo měl ten vzkaz dostat.“ Faktem je, že ten vzkaz mohl znamenat spoustu věcí. Mohl být součástí hry, kterou děti hrály u jiného stolu. Mohla to být žádost o pomoc s jídelním lístkem. Mohl to být zoufalý výkřik někoho, kdo se ocitl ve vážných potížích. Bez dalších vodítek prostě není možné, aby ten člověk a jeho přátelé pochopili, co vzkaz skutečně znamená.

A něco podobného platí i o Bibli. Pokud o jejích autorech a posluchačích víme jen málo nebo vůbec nic, nebo pokud čteme pasáže bez znalosti jejich širšího kontextu, bude nám zamýšlený význam Bible nejasný. Dobrou zprávou však je, že každá znalost, kterou získáme o autorovi, dokumentu nebo publiku, má potenciál zlepšit naše porozumění významu Písma.

Pokud nebudeme brát v úvahu gramatický a historický kontext Písma, které studujeme, budeme je nevyhnutelně číst ve světle toho, co již předpokládáme. Například, a někomu to může znít absurdně, ale když Ježíš mluví o znovuzrození nebo o narození shůry, jsou lidé, kteří to četli jako reinkarnaci - znovuzrození, doslova znovuzrození, jakési, víte, ne vstup do lůna své matky, ale podruhé do lůna někoho jiného, což bylo Nikodémovo nepochopení v této pasáži. Musíme tedy pochopit gramatický smysl, literární kontext. A v takovém případě by nám pomohly i některé historické souvislosti. Například když Židé mluvili o znovuzrození, mysleli na to především v souvislosti s tím, když pohan přestoupil na judaismus. Ale to je něco, co by učitelé Izraele nedávalo smysl. Jak by se k němu mohlo přistupovat, jako by byl na stejné úrovni jako někdo, kdo ani nebyl součástí Božího lidu? Ale je to podobné, jako když Ježíš později, když přejdeme k širšímu kontextu, v 8. kapitole Janova evangelia říká, že lidé jsou dětmi ďábla, dokud se nestanou dětmi Božími, takže člověk se musí duchovně znovuzrodit. A podobných příkladů bychom našli spoustu v celé Bibli, protože v Písmu má opět všechno svůj kulturní kontext a gramatický kontext. Celé Písmo je určeno pro všechny časy, ale musíme si uvědomit i okolnosti, prostředí, kterým se zabývalo, abychom mohli rozpoznat principy, univerzální a věčné zásady, které můžeme aplikovat na jiná prostředí.

- Dr. Craig S. Keener

Věříme, že lepší znalost gramatického nebo historického kontextu pomůže modernímu čtenáři získat z četby Bible větší užitek. Nyní samozřejmě můžete číst Bibli i s malým vzděláním, bez dalších pomůcek kromě biblického textu, a křesťané byli po staletí přesvědčeni, že můžete porozumět tomu, co text znamená, i bez dalších biblických pomůcek a zdrojů, které máme k dispozici v naší moderní době. Přesto však pochopení způsobu, jakým jsou odstavce a věty poskládány, a porozumění kontextu, v němž byly pasáže napsány, přinese čtenáři větší jasnost a větší porozumění.

- Dr. Simon Vibert

Naše diskuse o vodítkách, která pomáhají odhalit význam biblického textu, se rozdělí do čtyř částí. Začneme tím, že se blíže podíváme na jednotlivá vodítka: autora, dokument a publikum. A na závěr této části prozkoumáme jejich vzájemnou závislost. Nejprve se podíváme na vodítka, která nabízí autor.

AUTOR

Kdykoli uvažujeme o lidském autorovi části Písma, musíme být připraveni odpovědět na nejrůznější otázky. Nejprve chceme znát totožnost autora. Kdo jím byl? Někdy Písmo skutečně identifikuje autora různých knih jménem. Například starozákonní knihy Ámos a Izajáš jsou přímo připisovány prorokům Ámosovi a Izajášovi. V novozákonních listech Petra a Pavla jsou tito apoštolové výslovně uvedeni jako jejich autoři. Zároveň je však mnoho knih Starého a Nového zákona, jako například Soudců a Králů, ale i Skutků apoštolů a Listu Židům, anonymních. V těchto případech se často musíme spokojit s některými obecnými poznámkami o autorství. Ať je to však jakkoli, v té či oné míře nám obecný historický výzkum a samotné Písmo vždy umožňují vytvořit profil každého biblického autora. Vždy tak můžeme získat určitý náhled na podobné otázky: Jakou roli měl autor mezi Božím lidem? Jaké byly jeho zvláštní zájmy? Jaké pojmy, chování a emoce ve své knize zdůrazňoval? A vše, co o biblickém autorovi víme, nás vede k cíli, jímž je odhalení smyslu Písma.

Zamysleme se nad tím, jaký vliv by měla mít naše znalost pisatele na naše interpretační úsilí, a zaměříme se na pisatele Jan 3:16. V tomto známém verši čteme:

Neboť tak Bůh miluje svět, že dal svého jediného Syna, aby žádný, kdo v něho věří, nezahynul, ale měl život věčný (Jan 3:16).

Janovo evangelium napsal apoštol Jan, který byl bratrem Jakuba a synem Zebedeovým. Patřil k nejužšímu okruhu Ježíšových nejdůvěrnějších společníků a byl pilířem víry v rané křesťanské komunitě. Kromě Janova evangelia napsal čtyři další knihy Nového zákona: 1 Jan, 2 Jan, 3 Jan a Zjevení Janovo. Díky jeho knihám a díky tomu, co o Janovi říkají jiní bibliční autoři, například Matouš, Marek a Lukáš, můžeme

získat užitečnou představu o Janově víře a způsobu, jakým tuto víru sděloval svým posluchačům. Například v Janově evangeliu 20:31 Jan uvedl, z jakého důvodu své evangelium napsal. Svým posluchačům řekl:

Tato však jsou zapsána, abyste uvěřili, že Ježíš je Mesiáš, Syn Boží, a abyste věřice měli život v jeho jménu (Jan 20:31).

Z této pasáže je zřejmé, že hlavním Janovým záměrem bylo vyzvat čtenáře, aby „uvěřili, že Ježíš je Kristus, Syn Boží, a aby věřice měli život v jeho jménu“.

Když trochu známe pisatele a jeho záměr, není těžké vidět stejný dvojí cíl v Jn 3:16. Většina editorů moderních překladů správně považuje Jn 3:16 za začátek Janových komentářů k Ježíšovým slovům, která končí v Jn 3:15. První polovina verše Jn 3:16 říká, že „Bůh tak miluje svět, že dal svého jediného Syna“. Tato část verše odpovídá první polovině verše Jn 20:31: „abyste uvěřili, že Ježíš je Kristus, Syn Boží“. A druhá polovina verše Jan 3:16 říká: „aby žádný, kdo v něho věří, nezahynul, ale měl život věčný“. Tato část verše odpovídá druhé polovině verše Jan 20:31: „abyste věřice měli život v jeho jménu“.

Uvedení těchto paralel potvrzuje něco, co mnozí vykladači uznávají již po tisíciletí. Jan zamýšlel tuto pasáž jako mnohem víc než pouhé faktické, historické sdělení. Historická skutečnost, že Bůh dal svého jedinečného Syna Ježíše, byla pro Jana důležitá, ale skutečným účelem jeho zmínky zde bylo vyzvat své posluchače ke spásné víře v Krista, aby mohli získat věčný život. Jak vidíme, pochopení Janova záměru a přesvědčení nám pomůže vhodněji interpretovat jeho evangelium.

Poté, co jsme se zamysleli nad výhodami spoléhání na autora jako na vodítko při hledání významu Písma, věnujme pozornost biblickému dokumentu.

DOKUMENT

Při používání slova dokument budeme zahrnovat všechny rysy studovaného textu, včetně jeho slovní zásoby, gramatiky, řečnických figur, větných struktur, formální struktury, osnovy argumentace, okolního literárního kontextu atd. Abychom mohli Písmo zodpovědně vykládat, musíme věnovat velkou pozornost skutečným slovům a větám, které inspirovaný autor napsal.

Jednou z nejdůležitějších věcí, kterou si musíme při zkoumání biblického dokumentu uvědomit, je, že svůj význam vyjadřuje v jednotkách různé velikosti. Tyto různé významové jednotky se nyní v různých žánrech liší, ale obecně lze říci, že význam je zprostředkován morfémy, což jsou nejmenší nositelé významu; jsou to drobné části slov, které označují například jednotné a množné číslo nebo slovesný čas. (V češtině to může být i háček nebo čárka nad písmenem; slova *řada – rada – ráda* mají různé významy, odlišitelné právě těmito morfémy.) Význam se také přenáší prostřednictvím slov, dále pak frází, klauzulí, vět, odstavců v próze a strof v poezii. Větší úseky, jako jsou celá vyprávění, projevy nebo zákoníky, a dokonce i celé knihy slouží jako významové jednotky. A je zajímavé, že význam menších jednotek se stává jasnějším ve světle jednotek větších. A význam větších celků se stává jasnějším ve světle menších celků.

Kdykoli tedy chceme zjistit, jak nás biblický dokument vede ke svému významu, musíme být připraveni zkoumat jej na všech těchto úrovních.

Pro ilustraci toho, co máme na mysli, se podívejme na jeden aspekt verše Jn 3:16, který bývá často špatně chápán.

Jak jsme viděli dříve, Jn 3:16 začíná slovy „Neboť Bůh tak miloval svět...“. Je zcela běžné, že evangelikální křesťané tuto větu chápou jako něco podobného: „Neboť Bůh tak velice miloval svět...“, „Neboť Bůh tolik miloval svět...“ nebo „Neboť Bůh tak moc miloval svět...“. Toto chápání začátku verše Jan 3:16 je tak dlouhodobé a rozšířené, že mnozí z nás si ani nekladou otázku, zda Jan chtěl, aby slovo „tak“ bylo chápáno jako „tak velice“, „tolik“ nebo „tak moc“. Když se však podíváme na Jn 3:16 v širším kontextu, brzy je zřejmé, že to není význam slova „tak“.

Začněme tím, že slovo „tak“ je překladem řeckého slova *houtōs*. Toto řecké příslovce má občas význam „tak moc“ nebo „tak moc“, ale mnohem častěji se používá ve významu „takto“, „tímto způsobem“. O tom, že je takto použito v Jn 3:16, se můžeme přesvědčit, když porovnáme Janovo použití „tak“ v 16. verši s verši, které mu těsně předcházejí. V Janově 3:14--15 se píše:

A jako Mojžíš vyvýšil hada v pustině, tak musí být vyvýšen Syn člověka, aby každý, kdo v něho věří, měl život věčný“ (Jan 3:14--15).

V těchto verších Ježíš srovnává dobu, kdy „Mojžíš vyvýšil hada na poušti“, s dobou, kdy „Syn člověka“ -- sám Ježíš -- „musí být vyvýšen“.

V 15. verši Ježíš odkazuje na Numeri 21:4--9, kde Bůh potrestal Izrael na poušti tím, že na něj poslal jedovaté hady. Izraelský lid volal o vysvobození. Mojžíš na Boží příkaz vyrobil bronzového hada, připevnil ho na tyč, zvedl hada do vzduchu a všichni Izraelci, kteří k bronzovému hadovi vzhledli, byli uzdraveni. Tímto přirovnáním dal Ježíš jasně najevo, že když bude vyvýšen, budou všichni lidé všude na světě, kteří k němu vzhlednou, zachráněni před Božím soudem.

Je důležité si uvědomit, že Ježíš řekl: „Jako Mojžíš vyvýšil hada, tak musí být vyvýšen Syn člověka“. V tomto srovnání je řecký výraz překládaný jako „tak“ stejným slovem, které se objevuje na začátku 16. verše, slovem *houtōs*. Ježíš řekl, že stejně jako byl vyzdvižen had, „tak“ neboli „stejným způsobem“ musí být vyzdvižen Syn člověka. A Jan na toto přirovnání navázal, když použil stejný výraz v 16. verši.

Jan v podstatě zopakoval slovo *houtōs*, aby provedl druhé srovnání s Mojžíšem vyvyšujícím hada. Ve verši 16 se však srovnává to, co udělal Mojžíš, s tím, co udělal Bůh, když dal svého jediného Syna. Nebo jak bychom to mohli vyjádřit: „Tak jako Mojžíš vyzdvihl hada na poušti ... *stejně tak* Bůh miloval svět [a] dal svého jednorozeného Syna, aby žádný, kdo v něho věří, nezahynul, ale měl život věčný.“ Tento příklad ilustruje jen jeden malý způsob, jak nám pečlivé zvážení dokumentu biblického textu pomáhá pochopit jeho význam.

S tímto pochopením toho, jak autor a dokument slouží jako užitečné vodítko pro interpretaci, jsme připraveni uvažovat o publiku jako o třetím vodítku.

PUBLIKUM

Je důležité porozumět historickému prostředí, ve kterém je biblická kniha napsána, protože jednou z pozoruhodných věcí na biblické literatuře je, že se Bůh rozhodl promlouvat ke svému lidu v určité době a ke konkrétním lidem, přičemž bral v úvahu jejich starosti a obavy, jejich obavy a naděje týkající se světa kolem nich. Bůh k nim tímto způsobem promlouval, aby jim zjevil sám sebe, a my se můžeme stát součástí tohoto poselství, přijímáme ho pro sebe, avšak tak, jak je zprostředkováno skrze jejich konkrétní historické prostředí.

- Dr. Scott Redd

Kdykoli uvažujeme o původním publiku nějaké části Písma, musíme být připraveni klást si nejrůznější otázky. Nejprve chceme znát totožnost publika. Kdo to byl? Někdy nám Písmo výslovně říká, kdo byli posluchači. Například novozákonní list Římanům označuje posluchače jako křesťany žijící v Římě. List Galat'ánům označuje za své publikum galatské církve. Zároveň však většina knih Starého a Nového zákona publikum přímo neidentifikuje. A v těchto případech se musíme spokojit s nepřímými vodítky. V každém případě nám obecný historický výzkum a samotné Písmo vždy v té či oné míře umožňují vytvořit obecný profil původních posluchačů. Musíme udělat vše, co je v našich silách, abychom na podobné otázky odpověděli: Kde posluchači žili? Jaké byly jejich historické okolnosti? Jakým výzvám čelili? Jaké měli pojmové, behaviorální a emocionální potřeby? Vše, co víme o původních posluchačích, nás vede k objevování smyslu Písma.

Ačkoli se původní publikum přímo nepodílelo na psaní Písma, bibličtí autoři obvykle psali své knihy s ohledem na původní i sekundární publikum. Psali přímo pro některé lidi, ale psali také pro ostatní, kteří se s jejich knihami setkávali nepřímo. Bylo tomu tak proto, že v době, kdy Písmo vznikalo, byla gramotnost výsadou jen několika málo lidí. Bibličtí autoři tedy neočekávali, že jejich knihy skutečně vezme do ruky a bude je číst příliš mnoho lidí. Přesto čím více víme o primárních a sekundárních původních čtenářích, tím lépe jsme schopni zkoumat původní význam biblických pasáží.

Vraťme se ještě jednou k Janovu evangeliu, abychom si ukázali, jak je důležité mít na paměti původní publikum biblické knihy. V případě Janova evangelia se musíme spolehnout na nepřímé indicie o Janově primárním a sekundárním publiku. Za prvé, Jan často cítil potřebu vysvětlit zvyky v Palestině. Poslechněte si, co napsal v Janově evangeliu 4:9 o Ježíšově rozhovoru se Samaritánkou:

Samařská žena mu řekla: „Jak to, že ty, ač jsi Žid, žádáš mne, samařskou ženu, abych ti dala napít?“ Židé totiž se Samařany nic společného neužívají. (Jan 4:9).

Z Janova komentáře se zdá, že přinejmenším někteří z jeho posluchačů nevěděli o rozdělení na Židy a Samaritány. Je tedy velmi těžké uvěřit, že Jan psal především pro lidi žijící v Palestině, kde takové zvyky všichni znali. Ve skutečnosti byla přinejmenším část Janových posluchačů nejspíše pohanská, protože dvakrát -- v 1:41 a 4:25 -- dokonce

cítil potřebu vysvětlit, že řecké slovo *Christos* je ekvivalentem hebrejského výrazu „Mesiáš“. Jako další příklad si poslechněte Janův komentář v Jn 9:22:

Židé se již usnesli, aby ten, kdo by ho vyznal jako Krista, byl vyloučen ze synagogy (Jan 9:22).

V této pasáži „být vyloučen ze synagogy“ znamená být exkomunikován, vyloučen ze života židovské komunity.

Nejenže můžeme předpokládat, že Janovo publikum zahrnovalo pohany a lidi mimo Palestinu, ale zdá se být jasné, že jeho posluchači také čelili zásadní výzvě. Jedním z vodítek k této výzvě je skutečnost, že Jan použil terminologii „Židé“ jako označení těch, kteří se stavěli proti Ježíšovi a jeho následovníkům. Toto téma je tak výrazné, že někteří vykladači tvrdí, že toto evangelium je antisemitské. Ježíš, Jan i ostatní Ježíšovi apoštolové byli samozřejmě Židé, takže se nejednalo o pouhý odkaz na etnickou příslušnost. Jan měl spíše na mysli Židy, kteří nevěřili v Ježíše a pronásledovali církev.

Četnost, s jakou Jan označuje nevěřící Židy za odpůrce Ježíše a jeho následovníků, jasně naznačuje, že Janovi posluchači také čelili pronásledování kvůli své víře. A Janovo evangelium se často zabývá důvody, proč nevěřící Židé odmítali Ježíše a konvertity ke křesťanství. Pro naše účely zmíníme jen dva. Na jedné straně nevěřící Židé obviňovali Ježíše z rouhání, protože tvrdil, že je Boží Syn. Poslechněte si, jak Ježíš své židovské odpůrce pokáral v Janově evangeliu 10:36:

Pproč mně, kterého Otec posvětil a poslal na svět, říkáte: „Rouháš se“, protože jsem řekl: „Jsem Boží Syn“? (Jan 10:36).

Jak tento verš naznačuje, Ježíšovo tvrzení, že je Boží Syn, bylo jedním z hlavních důvodů, proč ho Židé odmítli.

Na druhou stranu se Ježíšovi židovští odpůrci také nelíbili, protože přinesl naději na spasení jak pohanům, tak Židům. Jan dává svým posluchačům jasně najevo, že Ježíš nebyl jen Spasitelem Židů, ale všech skupin na světě. Například v Jn 4:42 čteme reakci Samaritánů poté, co slyšeli svědectví Samaritánky, kterou Ježíš potkal u studny:

Víme, že toto je skutečně Zachránce světa (Jan 4:42).

Z Janova pohledu nebyl Ježíš jen Spasitelem Židů, ale „Spasitelem světa“.

Důležitost těchto dvou témat pro Janovo původní publikum pomáhá vysvětlit pasáže jako Jan 3:16, kde Jan zdůrazňuje, že Ježíš je „jediný Boží Syn“ a že ho Otec poslal, protože „Bůh tak miloval svět“.

Každá kniha v Bibli byla napsána pro původní publikum a my zde v jednadvacátém století nejsme původním publikem. Myslím, že je zajímavé a možná pro nás užitečné uvědomit si, že většina jednotlivých knih v Novém zákoně jsou epištoly nebo dopisy, takže když čteme tyto epištoly - a myslím, že by se to dalo rozšířit na celou Bibli, ale určitě na epištoly - čteme poštu jiných lidí. Jsou určeny nám, protože patříme k církvi, ale byly nejprve napsány původnímu

publiku, v případě Nového zákona původnímu křesťanskému publiku prvního století. A tak když si dáme tu práci a pochopíme původní situaci a obavy původního publika a původního biblického pisatele, který tomuto publiku psal, budeme moci knize lépe porozumět. A měli bychom se snažit získat toto původní porozumění dříve, než přejdeme k jeho aplikaci na naši dnešní situaci.

- Dr. Robert K. MacEwan

Nyní, když jsme se zamysleli nad tím, jakým způsobem mohou pisatel, dokument a posluchači sloužit jako vodítka pro pochopení významu Písma, věnujme pozornost jejich vzájemné závislosti.

VZÁJEMNÁ ZÁVISLOST

Abychom mohli zodpovědně vykládat Bibli, je pro nás velmi důležité pochopit, že každý z uvedených průvodců informuje ostatní a je jimi informován. Znalost autora nám pomáhá porozumět jeho dokumentu a původnímu publiku. To, co víme o publiku, nám pomáhá pochopit záměry autora a nuance jeho dokumentu. Slova a gramatika dokumentu nám poskytují informace o pisateli a publiku. Jako vykladači tedy potřebujeme získat co nejvíce vodítek ze všech těchto zdrojů, aby naše čtení Písma nebylo zkresleno nevyváženým důrazem pouze na jeden nebo dva z nich.

Autor, dokument a publikum jsou vzájemně závislými průvodci významu. Pokud s jejich vzájemnou závislostí nepočítáme, velmi snadno se dostaneme do omylu.

Pokud příliš zdůrazňujeme autora, často se dostáváme do *záměrného omylu*. Záměrný omyl se příliš spoléhá na to, co si myslíme, že víme o autorovi a jeho záměrech, a podceňuje věci, které se dozvídáme o dokumentu a publiku.

Při výkladu Bible se lze dopustit mnoha záměrných chyb. Můžeme například vyslovit neopodstatněné domněnky o záměrech autora tím, že budeme spekulovat o tom, co si myslel, když psal. Nebo můžeme přehnaně zdůrazňovat platné informace o autorovi tím, že se budeme mylně domnívat, že byly velmi důležité pro text, který vykládáme.

Ukažme si některé možné záměrné omyly na příkladu Jana 3:16. Můžeme si být jisti, že když Jan psal tento verš, chtěl své čtenáře upozornit na Boží lásku, která se projevila v Kristově smrti. Nemůžeme si však být jisti všemi jemnými, psychologickými vlivy, které Jana motivovaly k napsání těchto slov. Písmo ani spolehlivá historie nám jednoduše neposkytují dostatek vodítek o Janových vnitřních myšlenkách, abychom mohli vyvozovat podobné závěry. A i kdybychom to dokázali, jeho vnitřní myšlenky nemusí být pro význam verše Jan 3:16 nijak zvlášť důležité.

Ti vykladači, kteří si vysoce cení autority a záměru textu, jsou někdy obviňováni z toho, že se dopouštějí záměrného omylu, což je představa, že nějak spekulujeme, co jsme si mysleli, že autor biblickým textem skutečně myslel... To neznamená, že nejsme schopni říci, že autoři jsou schopni sdělit to, co chtějí, aby jejich posluchači pochopili, a vlastně aby to bylo schopno být srozumitelné i po staletí.

At' už to tedy budu já, kdo píše e-mail své ženě na druhém konci světa, nebo někdo, kdo dnes píše něco do novin, nebo autor, který píše moderní knihu, všichni autoři předpokládají, že existuje způsob, jakým přináší své poselství skrze to, kým jsou, a skrze psaní toho textu sdělují něco ze sebe. A k tomu se samozřejmě přidává skutečnost, že věříme, že ultimátním autorem Písma nejsou pouze lidští autoři, ale ve skutečnosti božský Autor, který pracuje vedle lidského autora, a proto věříme, že Duch svatý pomáhá těmto lidským autorům Bibli vůbec napsat. Pomáhá však také moderním čtenářům při jejím čtení, abychom mohli pochopit, co měl autor na mysli v Boží mysli.

- Dr. Simon Vibert

Druhým typem chyby, které se můžeme dopustit, je přeceňování dokumentu. Tento druh chyby se často nazývá *grafický omyl*. Pojem „grafický“ pochází z řeckého slova *graphē*, což znamená „písmo“. Odpovídajícím způsobem grafický omyl nadměrně zdůrazňuje samotný dokument a relativně vylučuje kontextové aspekty, jako je autor a publikum. To je omyl nebo chyba, protože tentýž dokument může znamenat velmi odlišné věci v závislosti na tom, kdo ho napsal a pro koho byl napsán. Tohoto omylu se můžeme dopustit tím, že si myslíme, že můžeme dostatečně pochopit význam určité pasáže pouhou analýzou její slovní zásoby, gramatiky a struktury bez ohledu na jejího autora nebo původní publikum.

V našem příkladu z Janova evangelia 3:16 se zamyslete nad tím, co by se mohlo stát, kdybychom se soustředili výhradně na dokument a ignorovali Jana a jeho původní publikum. Jak bychom se dozvěděli, kdo byl Boží Syn? Vždyt' tento verš ho výslovně neidentifikuje. Kdyby čtenáři nevěděli, že Jan byl křesťan a že psal křesťanskému publiku, mohli by si vytvářet nejrůznější nezodpovědné domněnky. Pohanský uctíváč kanaánských bohů by si mohl myslet, že „Boží syn“ je Baal, syn kanaánského boha El. Někdo, kdo je obeznámen s tím, že Adam je v Lukášově evangeliu 3:38 nazván „synem Božím“, by mohl nesprávně usoudit, že Adam je Božím synem v Janově evangeliu 3:16, nebo dokonce že Adam a Ježíš jsou jedna a tatáž osoba. Jiné čtenáře by mohly zmást výrazy jako jeden a jediný nebo svět nebo pojem věčný život. Je mnoho omylů, kterých se můžeme dopustit, když ignorujeme pisatele a posluchače.

Třetím typem interpretační chyby, které se můžeme dopustit, je přeceňování publika. Často se tomu říká *afektivní omyl*, protože se příliš zaměřuje na to, jak Písmo působí na své posluchače. Tohoto omylu se často dopouštíme, když vykladač příliš spekuluje o smýšlení původního publika a nevěnuje dostatečnou pozornost pisateli a dokumentu. Je jistě legitimní uvažovat o tom, jak Písmo působí na své původní publikum, a také o věcech, které se o publiku dozvídáme ze spolehlivé historie. Afektivní omyl však jde nad rámec toho, že příliš zdůrazňuje osobní reakce publika na text, a téměř vždy vede k subjektivnímu, nespolehlivému čtení Písma.

Například v Janově evangeliu 3:16 by afektivní omyl mohl příliš spekulovat o okolnostech a reakci původního publika na Janovo učení o věčném životě. Mohla by naznačovat, že když Jan mluvil o životě, měl ve skutečnosti na mysli pozemský únik před pronásledováním, které jeho původní posluchači snášeli, a nikoli duchovní obnovu

a požehnání, které si užíváme navždy. Tento výklad by příliš zdůrazňoval dopad úryvku na jeho posluchače a ignoroval by širší Janovo učení a detaily samotného dokumentu.

Je možné přeceňovat význam původního publika, kterému byla kniha Písma tímto způsobem napsána: Především tím, že je příliš konkretizujeme, zejména tím, že si myslíme, že o nich víme víc, než víme. Protože pravdou je, že u většiny novozákonních knih – a starozákonních také, ale budu mluvit za Nový zákon - u většiny novozákonních knih toho o publiku, kterému byly napsány, moc nevíme. A tak, když se snažíme vyslovit hypotézu o publiku, pravděpodobně se dopustíme chybné interpretace, protože si vysníme publikum, které není spravedlivé. Víte, list Židům... je kniha, na kterou jsem se specializoval, a nejrůznější lidé si vysnívají konkrétní publikum, pro které byl list Židům napsán... A ve skutečnosti to zkresluje jejich výklad, protože neznáme konkrétní publikum. Je tedy důležité si uvědomit, že knihy byly napsány v prvním století. Je důležité chápat kulturu a jazyk toho století a to, jak byly napsány atd. Ale je také důležité nevytvářet si představu o původním publiku, která přesahuje to, co známe. Například o evangeliích víme, že byla napsána, že byla napsána křesťanům, aby vychovávali církve, ale nevíme o moc víc. A je důležité si nemyslet, že to víme. Pokud ano, budeme si Písmo vykládat špatně.

- Dr. Gary Cockerill

Bohužel, chyb, jako je záměrný omyl, grafický omyl a afektivní omyl, se snadno dopouštíme - zvláště když o některých vodítkách nemáme příliš mnoho informací. A pravdou je, že ne vždy můžeme vědět mnoho o autorovi nebo publiku textu. Mnoho biblických knih je anonymních a mnohé z nich své publikum výslovně neidentifikují. A někdy nám dokonce chybí důležité informace o dokumentu. Ne vždy máme přístup ke zdrojům, které nám pomohou pochopit všechny jeho vlastnosti, například důsledky toho, jak byly věci uvedeny v původních jazycích Písma. Když jsou naše informace omezenější, je obecně moudré, aby naše interpretace byly obecnější. I přesto, když správně zohledníme vzájemnou závislost vodítek, která dostáváme od pisatele, dokumentu a publika, vše, co se dozvíme z kteréhokoli z těchto vodítek, má potenciál zlepšit naše výklady.

V naší diskusi o objevování smyslu jsme se zatím zabývali třemi důležitými průvodci po smyslu. Nyní jsme tedy připraveni obrátit pozornost k hodnotě vícenásobného shrnutí významu biblických textů.

SHRNUTÍ

Pokud jste v církvi dostatečně dlouho, pravděpodobně jste slyšeli více než jednoho pastora kázat ze stejného biblického textu. A často se jejich kázání velmi liší. Ve skutečnosti je možné kázat různá kázání, velmi různá kázání, ze stejného textu, aniž by byl porušen jeho smysl. Jak je to možné? Jednoduše řečeno, žádný pouhý lidský výklad Písma nemůže být úplný nebo vyčerpávající jeho význam. Vždycky se lze dozvědět víc. A z tohoto důvodu musíme stále hledat nové způsoby, jak shrnout biblické pasáže, abychom mohli dále porozumět jejich významu.

Jedním z nejužitečnějších způsobů, jak odhalit význam Písma, je vytvořit si několik shrnutí pasáže. V kontextu této lekce budeme slovo shrnutí používat ve významu:

Popis pasáže

Obvykle shrnutí vychází z určitého úhlu pohledu nebo zdůrazňuje určitý koncept, který se v úryvku objevuje. Protože každá pasáž má komplexní význam, shrnutí nám pomáhají tím, že zužují naše studium a umožňují nám zaměřit se pouze na část toho, co pasáž říká.

Koncept shrnutí můžeme ilustrovat na příkladu skupiny studentů, kteří sledují složitou dramatickou hru. Po představení jsou studenti požádáni, aby shrnuli význam hry. Jeden student shrne hru tak, že popíše, jak se postavy v průběhu příběhu vyvíjely. Jiný shrne události v chronologickém pořadí. Další popisuje, jakým způsobem dramatik kritizoval tehdejší kulturní hodnoty. A nakonec jeden student popisuje, jak na něj osobně působila krásná inscenace a expresivní jazyk. Všechny tyto odpovědi jsou legitimním shrnutím významu prezentace. Žádné z těchto shrnutí však zcela nevystihuje plný význam hry. Pokud bychom hledali plný význam hry, museli bychom zahrnout všechna tato shrnutí a ještě více. Ale to je jeden z důvodů, proč je vytváření více shrnutí tak užitečné - pomáhá nám zaměřit se na jednotlivé aspekty významu a také nám umožňuje dozvídat se stále více o plném významu hry.

A totéž platí i pro Písmo. Existuje mnoho legitimních způsobů, jak shrnout význam biblické pasáže, a tato shrnutí nám mohou pomoci lépe pochopit některé aspekty jejího významu. A více legitimních shrnutí dohromady nás stále více přibližuje k plnému významu dané pasáže.

Vezmeme v úvahu tři hlavní faktory, které ilustrují přínos vícenásobného shrnutí významu Písma. Nejprve se podíváme na složitost pasáže. Za druhé zmíníme jedinečnost vykladače. A zatřetí se zaměříme na potřeby posluchačů, pro které je text shrnut. Začneme zkoumáním složitosti úryvku.

SLOŽITOST PASÁŽE

Jak jsme se dozvěděli v jedné z předchozích lekcí, složitost biblických pasáží je z velké části způsobena tím, že jejich původní význam nebo doslovný smysl je mnohotvárný, podobně jako broušený drahokam. Mají aspekty představující například historická fakta, nauky, morální povinnosti, spasení a eschatologii. Každý text Písma

sděluje morální důsledky pro naše myšlenky, slova a činy. Každý text nás učí něco o historii a spáse a pomáhá formovat naše naděje a očekávání ohledně budoucnosti. A každou z těchto věcí, které daný úryvek sděluje, lze použít jako základ pro shrnutí.

Protože význam Písma je mnohostranný, můžeme ho shrnout mnoha různými způsoby, a přitom zůstat věrni jeho doslovnému smyslu. Složitost Písma znamená, že naše shrnutí nikdy nebudou vyčerpávající a že vždy můžeme vytvořit další shrnutí, která budou pravdivá a zároveň zřetelná. Prozkoumejme tuto myšlenku tím, že se podíváme na některá místa, kde jedna pasáž Písma skutečně shrnuje jinou. Vezměme si tato slova ze Žalmu 110:1:

Výrok Hospodinův mému pánu: Usedni po mé pravici, dokud nepoložím tvé nepřátele za podnož tvých nohou (Žalm 110:1).

Nový zákon často cituje Žalm 110:1. Pokaždé se však zaměřuje na jiný aspekt původního významu. A žádný z citátů neobsahuje vše, co o původním významu žalmu říkají jiné verše. Ježíš jej například cituje v Lukášovi 20:41--44, aby ukázal, že Mesiáš musí být víc než jen Davidův syn. Ve Skutcích 2:32--36 jej Petr použil, aby ukázal, že Ježíš je Pánem i Kristem, protože je Davidovým dědicem, který vstoupil na nebeský trůn.

Nový zákon také uznává, že slova Žalmu 110:1 jsou určena Davidovu Pánu, a proto mnoho novozákonních pasáží používá Žalm 110 jako odkaz na Kristovu vládu na zemi. Efezským 1:20-22, 1 Korintským 15:25 a Židům 10:13 shrnují tento aspekt původního významu žalmu s odkazem na současnou Kristovu vládu až do jeho návratu. Židům 1:13 jej dokonce používá k tomu, aby ukázal, že Ježíšova autorita je nadřazena službě andělů.

Každý z těchto novozákonních odkazů na Žalm 110:1 je věrný původnímu významu žalmu. Každý z nich je však také neúplným shrnutím tohoto původního významu a má odlišný důraz. To je možné díky složitému, mnohotvárnému původnímu významu verše.

Novozákonní autoři používají Starý zákon způsobem, který je z hlediska použití předchozího textu v židovských interpretačních tradicích velmi běžný. A někteří lidé tyto techniky nazývají *midrašické*. Jedna z běžných pasáží, která je matoucí, se nachází v Matoušově evangeliu a Matouš má to, co někteří nazývají formulí naplnění - „naplnilo se...“. A ve 2. kapitole Matoušova evangelia, kde Kristus a jeho rodina prchají do Egypta a pak se z Egypta vrací, Matouš cituje Ozeáše a říká: „Z Egypta jsem povolal svého syna“. A bibliční komentátoři často citují tuto pasáž a říkají: No, jak to může nějak odpovídat tomu, co měl Ozeáš původně na mysli, když tato slova napsal před mnoha sty lety? Když se podíváme zejména na první čtyři kapitoly Matoušova evangelia, vidíme, že Matouš ukazuje, jak Ježíš skutečně ztělesňuje Izrael. Že je ideálním Izraelitou; že je ideálním Božím synem. Stejným způsobem, jakým byl Izrael povolán „být mým synem“, jak čteme v Exodu, jde Ježíš na poušť, je pokoušen a toto pokušení přežije a obstojí ve zkoušce synovství. Ale ještě předtím ve 2. kapitole, když se svou rodinou prchá do Egypta

a vychází z Egypta, zastupuje celý Izrael, když se vrací do Země Zaslíbené. A to je myšlenka toho, čemu bibliční autoři říkají typologie: on naplňuje vzor, že Izrael vyšel z Egypta a stejným způsobem vychází z Egypta, a my tomu máme rozumět tak, že reprezentuje Izrael. A tento vzor, tato typologie se skutečně potvrzuje, když se podíváme na další pasáže, které zobrazují Krista zejména v prvních čtyřech kapitolách Matoušova evangelia, že je Synem Božím, je synem Davidovým, je ideálním Izraelitou.

- Dr. Greg Perry

Lidé jsou často znepokojeni, když vidí, jak novozákonní autoři používají starozákonní literaturu, protože my, zejména v seminářích, často učíme: ne, musíte ji používat velmi, velmi opatrně, přesně podle toho, jak ji používali oni, starozákonní autoři, a tak dále. Především musíme pochopit, že novozákonní autoři používají Starý zákon třemi různými způsoby: Někdy ho přímo citují, a když to dělají, vykládají ho velmi, velmi podobně jako my. Jindy ho používají jako narážku, kdy prostě odkazují na něco, co Starý zákon říká. Ve skutečnosti ho ve nevykládají, jen přebírají nějakou myšlenku. A třetím způsobem, jak ji používají, je ilustrace. Aby ilustrovali myšlenku, kterou chtějí vyjádřit, vytáhnou něco ze Starého zákona jako ilustraci a ve skutečnosti se nezabývají jejím kontextem nebo něčím podobným, prostě ji používají ilustrativně. Pokud budeme předpokládat, že každé použití Starého zákona v Novém zákoně je zamýšleno jako přímá výkladová citace, budeme mít problém, protože mnoho použití Starého zákona je narážkových nebo ilustračních. Myslím, že pokud to pochopíme a budeme tento druh rozlišovat, ve většině případů problémy zmizí.

- Dr. John Oswalt

Totéž platí pro každou pasáž Písma. Každý text vede k několika legitimním shrnutím. A shrnutí, která jsou pro nás nejcennější, se liší od místa k místu, od doby k době a od člověka k člověku. Ne každé shrnutí Písma je stejně hodnotné nebo legitimní. Existuje však mnoho shrnutí původního významu biblických pasáží, která jsou věrná a užitečná pro církve v každé době.

Nyní, když jsme si ukázali, jak nás složitost úryvku může vést k vícenásobnému shrnutí, obraťme pozornost k jedinečnosti vykladače.

JEDINEČNOST VYKLADAČE

V jedné z předchozích lekcí jsme doporučovali, abychom k významu Písma přistupovali na základě autority a dialogu. Možná si vzpomínáte, že model autorita-dialog uznává, že v textu Písma lze nalézt objektivní pravdu, pokud jsou metody v souladu s biblickými normami. Jedním z cenných aspektů modelu autorita-dialog je to, že zdůrazňuje skutečnost, že všichni vykladači přicházejí k biblickým textům s různými soubory obav, předpokladů, zkušeností a otázek. Každý z nás čte Písmo jinak, protože Bůh každého z nás obdařil jinak. Všichni máme silné a slabé stránky a informace zpracováváme různými způsoby na základě svých jedinečných znalostí a zkušeností. Bůh vytvořil svou církev tak, aby každý z nás mohl těžit ze silných stránek ostatních.

Nadání a zázemí lidí je vede k tomu, aby biblické pasáže shrnovali osobitým způsobem. Například historik může význam 1. kapitoly Mojžíšovy shrnout jinak než umělec. Historik může popsat pořadí, v jakém Bůh stvořil světlo a tmu, vodu a souš a rostliny a zvířata. Umělec by však mohl mluvit o kráse a dobrotě hvězd na noční obloze a o rybách a ptácích na celém světě. Osobní přednosti vykladačů vedou každého z nich k tomu, aby vyzdvihl důležité, ale odlišné aspekty původního významu úryvku.

Oba typy shrnutí mohou být zároveň ztíženy slabinami vykladačů; každý z nich vynechává důležité pravdy, které druhý obsahuje. Předpokládejme například, že chceme porozumět Boží povaze a rozhodneme se začít zkoumáním Genesis 1. Čteme-li historikův souhrn, vidíme, že Bůh je organizovaný plánovač, ale můžeme přehlédnout radost, kterou Bůh měl ze svého stvoření, když v Genesis 1:31 prohlásil, že stvoření je „velmi dobré“. Pokud se však zaměříme pouze na shrnutí autora, můžeme vidět Boha jako bezchybně tvořivého, ale přehlédneme jeho záměrnost a uspořádanost. Tyto potenciální nedostatky nám pomáhají vidět, že žádné shrnutí bychom neměli ignorovat jen proto, že není stejné jako to naše. V mnoha případech se ze shrnutí jiných lidí můžeme o dané pasáži hodně dozvědět.

Protože v Kristově těle máme všichni silné a slabé stránky, je velmi důležité, abychom Písmo nestudovali jen sami, ale abychom se učili z toho, co v Písmu viděli ostatní. Napadá mě několik takových příkladů. Hodně jsem studoval Nový zákon. Studoval jsem Starý zákon, vidím jednotu Starého a Nového zákona a Starý zákon se naplňuje v Kristu v jeho působení v církvi, ale mám velký užitek ze svých přátel, kteří zaměřili své myšlenky a pozornost na starozákonní pasáže a mohou přinést moudrost svého porozumění hebrejskému textu, pozadí starověkého Blízkého východu. Když se dívám na text, který může být citován v Novém zákoně a který pochází ze Starého zákona, a chci porozumět i jeho původnímu prostředí, mám z toho prospěch. Víím také, že mám svá slepá místa, a to nejen kvůli nedostatečnému vzdělání, ale také proto, že ještě nejsem plně připodobněn Kristovu obrazu. A učím se z moudrosti těch, kteří s Kristem chodí déle. Ti vidí věci z Písma. Vidí důsledky toho, jak se vztahuje k mému životu a k jejich životům způsobem, který já plně nerozpoznávám. Takže z tohoto pohledu mé duchovní nezralosti,

kteřá není úplně zralá, mám velký prospěch z bratrů a sester, kteří chodí s Kristem déle.

- Dr. Dennis E. Johnson

Bůh chtěl, aby Bible a její výklad byly chápány v kontextu společenství s ostatními věřícími. Jedním z pokynů, které v Novém zákoně dostáváme téměř pětadesátkrát, je právě prosté slovo „navzájem“ - navzájem se povzbuzujte a budujte, veďte se navzájem a tak dále. V listu Efeským 3:18 apoštol Pavel říká, že teprve ve společenství s ostatními věřícími plně a skutečně chápeme spolu se všemi svatými, jaká je šíře, délka, výše a hloubka Kristovy lásky. Sami to tedy nedokážeme. Musíme to dělat ve společenství s ostatními věřícími. A oni pak obvykle... Sám jsem to zažil, když jsem seděl a studoval Bibli ve smíšené skupině lidí, a vždycky je úžasné, jakými vhledy se lidé navzájem obohacují, když společně studují Bibli.

- Dr. P. J. Buys

Poté, co jsme se podívali na to, jak složitost úryvku a jedinečnost interpreta umožňují vícenásobné shrnutí, uvažujme o potřebách posluchačů.

POTŘEBY PUBLIKA

Když shrnujeme původní význam Písma, často to děláme tak, abychom předvídali potřeby různých posluchačů. Někdy shrnujeme pasáž, abychom mohli kázat dospělým. Někdy připravujeme biblické studium pro děti. Někdy čteme Bibli, protože zápasíme s určitým problémem, nebo dokonce jen pro svůj vlastní duchovní růst. Různí posluchači mají často velmi odlišné potřeby. A to znamená, že abychom mohli Bibli zodpovědně a relevantně aplikovat, musíme najít shrnutí, která jsou pro naše konkrétní publikum užitečná. Jako příklad uveďme Ježíšova slova v Janovi 16:33:

Toto jsem vám pověděl, abyste ve mně měli pokoj. Ve světě máte soužení. Ale buďte dobré mysli, já jsem přemohl svět (Jan 16:33).

Tento verš lze shrnout mnoha legitimními způsoby. Mohli bychom vytvořit shrnutí zaměřené na pokoj nebo na skutečnost, že Ježíš nám zjevuje pravdu. Předpokládejme však, že jej potřebujeme shrnout pro posluchače, kteří se zabývají utrpením.

Nejprve bychom se měli podívat na důvod utrpení. Někteří křesťané trpí, protože jsou pronásledováni nevěřícími politickými autoritami. Jiní trpí kvůli chudobě nebo přírodním katastrofám. Jiní trpí v důsledku nerozumného nebo dokonce hříšného chování. A existují i další příčiny utrpení. Vzhledem k těmto obrovským rozdílům

v našich vlastních zkušenostech nelze žádné jediné shrnutí zodpovědně aplikovat na všechny tyto různé skupiny posluchačů.

Shrnutí úryvku pro posluchače, kteří trpí pronásledováním, by mohlo vypadat například takto: Buďte povzbuzeni, protože Ježíš nakonec ukončí vaše pronásledování a vytvoří svět, ve kterém už nikdy nebudete pronásledováni.

Ale pro ty, kteří trpí chudobou nebo přírodní katastrofou, může shrnutí vypadat takto: Ježíš dovolil vaše utrpení na určitý čas a nakonec vám požehná způsobem, který více než vynahradí ztráty, které jste prožili.

Obecně nás všechny může povzbudit skutečnost, že Ježíš zvítězil nad světem, a všichni můžeme doufat, že uprostřed utrpení najdeme pokoj. Protože však každý z nás trpí různými problémy, musíme si složité učení této pasáže různě přizpůsobit, abychom mohli sloužit potřebám různých posluchačů.

V úvahu bychom měli brát i kulturní rozdíly. Každá kultura má jinou historii, jinou společenskou strukturu, jiné konkurenční náboženské názory a jiné silné a slabé stránky. Abychom mohli Bibli aplikovat co nejužitečnějším způsobem, musíme najít shrnutí Písma, které slouží potřebám konkrétních lidí v jejich specifických podmínkách.

Jednou z výsad pastorační služby je vyučovat Bibli a hlásat evangelium širokému spektru posluchačů - lidem vzdělaným i nevzdělaným, mladým i starým, lidem ve velmi různých pracovních situacích. To je však velmi náročný úkol, protože vyžaduje, aby pastor skutečně měl smysl pro lidi, kterým předává Boží slovo. A dvě věci, které mi v této oblasti velmi pomohly: za prvé, prostě se ptát lidí ve svém sboru: „Bylo to jasné? Rozuměli jste tomu? Mluvte se mnou. Co jste se z posledních kázání dozvěděli?“ A ne jen neustále k lidem mluvit, ale naslouchat lidem v jejich reakci na Boží slovo. Další věc, která mi velmi pomohla, je pravidelné vyučování evangelia malým dětem. Ve skutečnosti jsem často v pastorační službě učil totéž kázání, které učím dospělé shromáždění, v kratší, jednodušší formě malým dětem, a to je pro pastora skvělý způsob, jak rozvíjet dar jednoduchosti. A my bychom se měli vždy snažit o jednoduchost a srozumitelnost, když sdělujeme něco tak důležitého, jako je evangelium.

- Dr. Philip Ryken

Je velmi důležité přizpůsobit naše poselství tak, aby ho lidé slyšeli. Jedním ze způsobů, jak to udělat, jsou lidé s pravým a levým mozkem. Řekněme, že levomozek je velmi analytický, rád se zabývá fakty. Pravomozek si mnohem více potrpí na příběhy, ukázky a příklady. A já mám tendenci být tak nějak uprostřed těchto věcí, takže tak trochu potřebuji obojí. A záleží na kultuře, do které jdete, protože na světě budou místa, která jsou mimořádně pravomozková, a lidé, kteří jsou mimořádně levomozkoví, se musí těmto místům přizpůsobit. V Ježíšově době je velmi zajímavé, že byl ochoten hledat korelace

biblické pravdy s věcmi, jako jsou jiná Písma, jiné zkušenosti: podívejte se na nebeské ptáky; to je jako příběh o Samařanovi, který jde po cestě. Dělal to pořád... A myslím, že se velmi dobře přizpůsoboval různým posluchačům s důrazem na pravou i levou hemisféru.

- Dr. Matt Friedeman

Při výkladu Bible bychom měli mít vždy na paměti jak původní význam pasáže, tak potřeby současných posluchačů. V mnoha ohledech jde při zkoumání Písma o překlenutí vzdálenosti mezi původním významem a naším současným publikem, abychom všichni mohli plně využívat hodnoty biblických textů. Nikdo z nás to však nedokáže dokonale. Můžeme však věřit, že nás Duch svatý povede k biblickým shrnutím, která budou hodnotně sloužit jeho církvi.

ZÁVĚR

V této lekci o objevování významu jsme se zaměřili na dvě hlavní myšlenky: na důležitá vodítka k významu, která nacházíme v pisateli, dokumentu a posluchačích Písma, a na četná shrnutí, která můžeme z Písma vytvořit.

Všichni musíme přiznat, že Písmo je někdy obtížné pochopit. Dobrou zprávou však je, že Bůh nám dal řadu způsobů, jak objevit původní význam jeho Slova. Dal nám samotné dokumenty Písma a tyto dokumenty obsahují gramatické a literární souvislosti, které potřebujeme. A také nám poskytl způsoby, jak získat informace o pisatelích a původních posluchačích Písma. A kromě toho je původní význam každé části Písma tak bohatý, že v něm můžeme každý den našeho života získat nové poznatky. Pokud budeme mít při studiu Bible tyto věci na paměti, budeme schopni objevovat stále více informací o původním významu Písma.

PŘISPĚVATELÉ

Dr. Richard L. Pratt, Jr. (Host) je spoluzakladatelem a prezidentem společnosti Third Millennium Ministries. Více než 20 let působil jako profesor Starého zákona na Reformovaném teologickém semináři a byl vedoucím katedry Starého zákona. Dr. Pratt je ordinovaným duchovním a hodně cestuje, aby evangelizoval a vyučoval. Studoval na Westminsterském teologickém semináři, získal titul M.Div. na Union Theological Seminary a doktorát ze starozákonních studií na Harvardově univerzitě. Dr. Pratt je generálním editorem *NIV Spirit of the Reformation Study Bible*, překladatelem *New Living Translation* a konzultantem křesťanské teologie pro Islamic Encyclopedia. Je také autorem řady článků a knih, včetně knih *Modli se s očima otevřenými (Pray With Your Eyes Open)*, *Křesťanská apologetika (Every Thought Captive)*, *Najdi svou důstojnost (Designed for Dignity)*, *Dal nám příběhy (He Gave Us Stories)* a komentářů k 1. a 2. knize Paralipomenon a 1. a 2. listu Korintským.

Dr. P. J. Buys je mezinárodním ředitelem Světového reformovaného společenství a adjunktem misiologického výzkumu na Northwest University v Potchesfroomu v Jihoafrické republice. Je také zakladatelem Mukhanyo Theological College v KwaMahlangu v Jihoafrické republice.

Dr. Gareth Cockerill je profesorem Nového zákona a biblické teologie na Wesleyho biblickém semináři.

Dr. Matt Friedeman je profesorem evangelizace a učednictví na Wesleyho biblickém semináři.

Dr. Dennis E. Johnson je emeritním profesorem praktické teologie na Westminsterském semináři v Kalifornii.

Dr. Craig S. Keener je vedoucím katedry biblických studií F. M. a Ady Thompsonových na Asbury Theological Seminary.

Dr. Robert K. MacEwen přednáší biblická studia a je ředitelem katedry čínské teologie na Východoasijské teologické škole v Singapuru.

Dr. John Oswalt je hostujícím významným profesorem Starého zákona na Asbury Theological Seminary.

Dr. Gregory R. Perry je viceprezidentem pro strategické projekty ve společnosti Third Millennium Ministries a bývalým docentem Nového zákona a ředitelem iniciativy City Ministry na Covenant Theological Seminary.

Dr. Scott Redd je prezidentem kampusu Reformovaného teologického semináře ve Washingtonu D.C. a docentem Starého zákona.

Dr. Philip Ryken je prezidentem Wheaton College.

Rev. Dr. Simon Vibert je starším pastorem v Christ Church Virginia Water v Anglii a bývalým zástupcem ředitele a ředitelem školy kazatelství na Wycliffe Hall v Oxfordu.